Eduskunnan ympäristövaliokunta

Asia: U 72/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta, asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 305/2011 kumoamisesta (rakennustuoteasetus)

Lausunto

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) lausuntoa. Tukes toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Tukes yhtyy valtioneuvoston kantaan ja suhtautuu komission ehdotukseen lähtökohtaisesti myönteisesti. Tukes pitää hyvänä edistää sisämarkkinoiden toimintaa ja kiertotaloutta.

Asetusehdotuksen mukaan voimassa olevan rakennustuoteasetuksen (EU) 305/2011 (jäljempänä CPR) soveltamisala laajenee huomattavasti. Soveltamisala laajenisi jatkossa käsittämään myös mm. 3D-tulostettavat tuotteet ja materiaalit, rakennustyömaalla valmistetut tuotteet sekä käytetyt rakennustuotteet. Toisaalta soveltamisalueesta on rajattu pois vesi- ja viemärijärjestelmien tuoteryhmiä, vaikka näiden tuotteiden teknisistä ominaisuuksista ei säädetä muissa säädöksissä. Tulevaisuudessa näiden tuoteryhmien teknisistä vaatimuksista olisi siten säädettävä kansallisesti.

Asetusehdotuksessa kiinnittää huomiota, että sen perusteella komissiolle siirretään erittäin paljon säädösvaltaa. Onko menettely jäsenvaltioiden etujen mukaista? Komissiolla olisi oikeus antaa täytäntöönpanosäädöksiä huomattavan useassa ja huomattavan yksityiskohtaisessa asiassa. Komissio voisi esim. määrätä jäsenvaltioiden henkilöresursseista, julkisten hankintojen kriteereistä ja määrätä vähimmäisrangaistuksista.

Tukes katsoo, että säädösvallan siirto ei ole välttämättä kaikilta osin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukaista.

Ehdotuksessa on useita määritelmiä, joiden tarkoitus jää epäselväksi. Esimerkiksi rakennustuotestandardin määritelmää tulisi tarkentaa. Ehdotuksessa on sellaisia viranomaiselle tarkoitettuja tehtäviä, jotka eivät sellaisenaan sovi markkinavalvontaviranomaiselle, kuten esimerkiksi rakennuspaikkakohtainen valmistus.

Asetusehdotuksen mukaan markkinavalvontaviranomaisen on arvioitava, täyttääkö tuote asetuksen vaatimukset. Artiklassa ei ole otettu huomioon tapauskohtaista riskinarviointia. Valvontaviranomaisen tulisi voida jatkossakin ottaa tapauskohtaisesti huomioon riskiperusteisuus, kun se esim. saa ilmoituksia mahdollisista vaatimustenvastaisista rakennustuotteista. Tämä on tärkeää viranomaisen resurssien käytön kannalta.

Ehdotetussa asetuksessa pitäisi ottaa huomioon päällekkäisyydet EU:n markkinavalvonta-asetuksen (2019/1020) kanssa. Ehdotetussa asetuksessa tulisi säätää markkinavalvonnasta ainoastaan siltä osin, kuin halutaan poiketa markkinavalvonta-asetuksesta (markkinavalvonta-asetuksen 2(1) artiklan lex specialis -sääntö).

Rakennustuoteyhteyspiste on Suomessa sijoitettu Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ehdotuksessa esitetään, että rakennustuoteyhteyspisteiden roolia laajennettaisiin, tämä pitää ottaa kansallisesti resurssoinnissa. Tukes esittää, että asetusehdotuksen säännöksiä rakennustuoteyhteyspisteestä on täsmennettävä.

Ehdotuksen 90 artiklassa säädetään rangaistuksista. Artiklassa on lueteltu tekoja ja laiminlyöntejä, joiden osalta hallinnollinen seuraamusmaksu olisi kansallisessa täytäntöönpanossa tehokkaampi ja oikeasuhtaisempi, kuin rikosoikeudellinen rangaistus. Rikosoikeudellisen rangaistuksen uhka esim. muodollisista vaatimustenvastaisuuksista vaikuttaa suhteettomalta ja jää joka tapauksessa kuolleeksi kirjaimeksi, jos sellaisesta säädetään.

CPR kumoutuu vuonna 2045. Ehdotuksesta jää epäselväksi, mikä on voimassa olevaa sääntelyä seuraavat 20 vuotta. Miten ratkaistaan ehdotuksen johdanto-osassa kuvatut vakavat nykyiset ongelmat sillä välin?

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Helsinki
PL 66 (Opastinsilta 12 B)
00521 Helsinki

Tampere
Yliopistonkatu 38
33100 Tampere

Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Vaihde 029 505 2000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9